

പദസഞ്ചയം (Glossary)

എക്കൽ സമതലം (Alluvial Plain): നദി വഹിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്ന എക്കലും നേർത്ത ശിലാവസ്തുക്കളും നിക്ഷേപിച്ച് രൂപപ്പെടുന്ന നിരപ്പായ ഭൂപ്രദേശം.

ദ്വീപുസമൂഹം (Archipelago): അടുത്തടുത്തായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഒരു കൂട്ടം ദ്വീപുകൾ.

ഊഷരമായ (Arid): മഴ കുറവുള്ളതും അല്ലെങ്കിൽ കേവലം സസ്യവളർച്ചക്ക് പര്യാപ്തമായ അളവിൽമാത്രം മഴ ലഭിക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളെയോ, കാലാവസ്ഥയെയോ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

കായൽ (Backwater): ഒരു അരുവിയുടെ പ്രധാന നീരൊഴുക്കുകളിൽനിന്നും വഴിമാറിയതും എന്നാൽ അതിനോടു ചേർന്നിരിക്കുന്നതുമായ ജലാശയഭാഗം. ഇവയിൽ വളരെ കുറഞ്ഞ തോതിൽ മാത്രമേ നീരൊഴുക്കുണ്ടാവാനുള്ളൂ.

ശിലാതൽപം (Bedrock): മണ്ണിനും അപക്ഷയത്തിന്റെ ഫലമായ വസ്തുക്കൾക്കും അടിയിലായുള്ള ഉറച്ച ശില.

ജൈവമണ്ഡല റിസർവ്വുകൾ (Biosphere Reserve): ഓരോ സസ്യജന്തുജാലങ്ങളും അവയുടെ ആവാസവ്യവസ്ഥയിൽ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്ന വിവിധോദ്ദേശ സംരക്ഷിത പ്രദേശങ്ങൾ. ഇതിന്റെ പ്രധാന ഉദ്ദേശങ്ങൾ (i) ഭൗതികപരിസ്ഥിതിയിലെ സസ്യജാലങ്ങളും മൃഗങ്ങളും അടങ്ങുന്ന പ്രകൃതി പൈതൃകത്തിന്റെ പൂർണ്ണതയും വൈവിധ്യവും; (ii) പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണത്തിനും പരിസ്ഥിതി പരിപാലനത്തിന്റെ മറ്റു മേഖലകളിലും ഗവേഷണങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക; (iii) വിദ്യാഭ്യാസം, ബോധവൽക്കരണം, വിശദീകരണം എന്നിവയ്ക്കായുള്ള സംവിധാനങ്ങളൊരുക്കുക.

ബണ്ടിങ് (Bunding): വിളവ് വർദ്ധനയ്ക്ക് ജലം സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി മണ്ണും കല്ലും ഉപയോഗിച്ച് വരമ്പുകൾ നിർമ്മിക്കുന്ന രീതി.

കാൽകേറിയസ് (Calcareous): ഉയർന്ന തോതിൽ ചുണ്ണാമ്പ് അടങ്ങിയിട്ടുള്ളത്.

വൃഷ്ടിപ്രദേശം (Catchment Area): ഒരു പ്രധാന നദിയും അതിന്റെ പോഷകനദികളും ചേർന്ന് നനയ്ക്കുന്ന പ്രദേശം.

കാലാവസ്ഥ (Climate): ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിൽ (സാധാരണയായി 30 വർഷങ്ങളോളം വരുന്ന ദീർഘകാലം) ഭൗമോപരിതലത്തിലെ ഒരു വിശാലമായ പ്രദേശത്തെ ശരാശരി ദിനാന്തരീക്ഷ സ്ഥിതി.

തീരം (Coast): കരയും കടലും തമ്മിലുള്ള അതിർത്തി. കടൽത്തീരത്തിനു അതിരിടുന്ന ഇടുങ്ങിയ വീതികുറഞ്ഞ കരഭാഗവും ഇതിലുൾപ്പെടുന്നു.

തീരസമതലം (Coastal Plain): ഉയർന്ന ഉൾനാടൻ കരഭാഗത്തിനും തീരത്തിനുമിടയിലുള്ള താഴ്ന്നതും നിരപ്പായതുമായ ഭൂഭാഗം.

സംരക്ഷണം (Conservation): പരിസ്ഥിതിയും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളും ഭാവിയിലേക്കായി സംരക്ഷിക്കുക. ധാതുക്കൾ, ഭൂപ്രദേശഭൂശൃംഗം (Landscape) എന്നിവയുടെ വംശനാശവും ചൂഷണവും തടയുന്നതിനുള്ള സംരക്ഷണവും ഇതിലുൾപ്പെടുന്നു.

പവിഴം (Coral): ആഴം കുറഞ്ഞ ഉഷ്ണസമുദ്രത്തിൽ കാണപ്പെടുന്ന പോളിപ്പ് എന്ന ചെറുസമുദ്രജീവികൾ പുറന്തള്ളുന്ന ചുണ്ണാമ്പാണ് പവിഴപ്പുറ്റുകളാകുന്നത്.

ന്യൂനമർദ്ദം (Depression): കാലാവസ്ഥാ ഭൗതിക ശാസ്ത്രപ്രകാരം പൊതുവേ മിതോഷ്ണമേഖലാ പ്രദേശങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്ന താരതമ്യേന അന്തരീക്ഷമർദ്ദം കുറഞ്ഞ മേഖല. മിതോഷ്ണമേഖലാ ചക്രവാതങ്ങളുടെ പര്യായമായും ഈ പദം ഉപയോഗിക്കുന്നുണ്ട്.

അഴിമുഖം/നദീമുഖം (Estuary) : ശുദ്ധജലവും ലവണജലവും തമ്മിൽ കൂടി കലരുന്ന നദിയുടെ വേലിമുഖം.

ജന്തുജാലം (Fauna): ഒരു നിശ്ചിത സ്ഥലത്തോ നിശ്ചിത സമയത്തോ കാണപ്പെടുന്ന ജന്തുജാലങ്ങൾ.

മടക്ക് (Fold): ഭൂവൽക്കത്തിലെ ഏതെങ്കിലും ഒരു ഭാഗം സമമർദ്ദത്തിന് വിധേയമാകുന്നതിന്റെ ഫലമായി ശിലാപാളികൾ വളയുന്നതാണ്.

ഹിമാനി (Glacier): വിശാലവും ചെങ്കുത്തായതുമായ താഴ്വരകൾ സൃഷ്ടിച്ചുകൊണ്ട് സാവധാനം നീങ്ങിയുകലുന്ന ഹിമത്തിന്റെയും ഹിമക്കട്ടകളുടെയും വലിയ സഞ്ചയം.

നയിസ് (Gneiss): പർവതരൂപീകരണവും അഗ്നിപർവത സ്ഫോടനവും സംബന്ധമായി വലിയ തോതിൽ താപവും മർദ്ദവും ചെലുത്തപ്പെടുമ്പോൾ രൂപപ്പെടുന്ന പാളികളായ ഘടനയുള്ള പര്യക്കൻ തരികളോടുകൂടിയ കായാന്തരിതശില.

ഗിരികന്ദരം (Gorge): ചെങ്കുത്തായ ശിലാപാർശ്വങ്ങളോടുകൂടിയ ആഴമേറിയ താഴ്വരകൾ.

ഗുളി അപരദനം (Gully Erosion): ഉപരിതല നീരൊഴുക്കിന്റെ കേന്ദ്രീകരണം മൂലം മണ്ണിനും ശിലകൾക്കും അപരദനം സംഭവിച്ച് ചാലുകൾ രൂപപ്പെടുന്നതാണ്.

ജൈവാംശം (Humus): മണ്ണിലെ ജൈവാവശിഷ്ടം.

ദ്വീപ് (Island): ഭൂഖണ്ഡത്തേക്കാൾ ചെറുതും വെള്ളത്താൽ ചുറ്റപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുമായ ഭൂഭാഗം.

ജെറ്റ് പ്രവാഹം (Jet Stream): ട്രോപ്പോപ്പാസിന് തൊട്ട് താഴെയായി സ്ഥിരതയോടെ വീശുന്ന ശക്തമായ പശ്ചിമക്കാറ്റുകൾ.

തടാകം (Lake): കരയാൽ ചുറ്റപ്പെട്ട ഭൗമോപരിതലത്തിലെ ഗർത്തത്തിൽ ജലം നിറഞ്ഞ് രൂപപ്പെടുന്ന ജലാശയം.

ഉരുൾപൊട്ടൽ (Landslide): ഒരു തെന്നി നീങ്ങൽ തലത്തിലൂടെ ഭൂഗുരുത്വത്തിന്റെ സ്വാധീനഫലമായി ശിലാവശിഷ്ടങ്ങളും മറ്റും അതിവേഗം താഴ്വാരത്തേക്ക് നീങ്ങുന്ന തരം ദ്രവ്യനീക്കം.

വക്രവലയം (Meander): നദിയുടെ ഒഴുക്കിൽ നീർച്ചാലിനുള്ളൊരു പ്രകടമായ വക്രവലയങ്ങൾ.

മൺസൂൺ (Monsoon): ഋതുഭേദങ്ങളിലേക്കു നയിക്കുന്ന ഒരു വിശാലമായ പ്രദേശത്തെ കാറ്റിന് സംഭവിക്കുന്ന നേർവിപരീത ദിശയിലുള്ള മാറ്റം.

ദേശീയോദ്യാനം (National Park): വനവൽക്കരണം (Forestry), കാലിമേച്ചിൽ, കൃഷി എന്നിവ അനുവദിക്കപ്പെട്ടില്ലാത്ത വന്യജീവി സരംക്ഷണത്തിന് മാത്രമായി നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പ്രദേശമാണ് ദേശീയോദ്യാനം.

ചുരം (Pass): ഒരു കോൾ അല്ലെങ്കിൽ വിടവിന്റെ ദിശ പിൻതുടരുന്ന പർവതനിരയിലൂടെയുള്ള പാത.

ഉപദ്വീപ് (Peninsula): കടലിലേക്ക് തള്ളിനിൽക്കുന്ന കരഭാഗം.

സമതലം (Plain): നേരിയ ഉയർച്ച താഴ്ചയോടുകൂടിയതോ നിരപ്പായതോ ആയ വിസ്തൃത പ്രദേശം.

പീഠഭൂമി (Plateau): താരതമ്യേന നിരപ്പായ ഭൂഭാഗത്തിലെ വിസ്തൃതമായ ഉയർന്ന പ്രദേശം.

പ്ലേയ (Playa): ഉൾനാടൻ നീരൊഴുക്ക് നിലനിൽക്കുന്ന നിരപ്പാർന്ന തടത്തിന്റെ മധ്യഭാഗം.

സംരക്ഷിത വനം (Protected Forest) : ഇന്ത്യൻ വന ആക്ട്, സംസ്ഥാന വന ആക്ട് എന്നിവ പ്രകാരം നിയന്ത്രിതമായ തോതിൽ സംരക്ഷണമുറപ്പാക്കുന്ന വനപ്രദേശം. നിയന്ത്രണങ്ങളേർപ്പെടുത്താത്ത എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും ഈ വനങ്ങളിൽ അനുവദനീയമാണ്.

ചെറുജലപാതം (Rapids): കാഠിന്യമേറിയ ശിലകളുടെ സാന്നിദ്ധ്യം മൂലം നദീതലം പൊടുന്നനെ കുത്തനെയൊക്കുന്ന ഭാഗങ്ങളിലെ അതിദ്രുതമായ നീരൊഴുക്ക്.

റിസർവ് വനം (Reserved Forest) : ഇന്ത്യൻ വന ആക്ട്, സംസ്ഥാന വന ആക്ട് എന്നിവ പ്രകാരം പൂർണ്ണസംരക്ഷണം ഉറപ്പാക്കുന്ന വനപ്രദേശം. മുൻകൂട്ടി അനുവാദം നൽകിയിട്ടുള്ളവയല്ലാത്ത ഒരു പ്രവർത്തനവും ഈ വനങ്ങളിൽ നടത്താനാവില്ല.

വന്യജീവി സങ്കേതം (Sanctuary) : വന്യജീവികളുടെ സംരക്ഷണത്തിനു വേണ്ടി മാത്രമായി നീക്കി വച്ചിട്ടുള്ള പ്രദേശം. മരം മുറിക്കൽ, ലഘുവനോൽപ്പന്ന ശേഖരണം തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വന്യജീവികളെ ദോഷകരമായി ബാധിക്കാത്ത വിധത്തിൽ ഇവിടെ അനുവദനീയമാണ്.

മണ്ണിന്റെ പരിച്ഛേദം (Soil Profile) : ഭൗമോപരിതലം മുതൽക്ക് മാതൃശില വരെയുള്ള മണ്ണിന്റെ ലംബതല ചേദ ദൃശ്യം.

ഉപഭൂഖണ്ഡം (Subcontinent) : വൻകരയുടെ ഇതരഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും വേറിട്ട് നിൽക്കുന്ന വലിയ ഭൂമിശാസ്ത്ര യൂണിറ്റ്.

ടെറായ് (Terai) : എക്കൽവിശദികളുടെ ചുവട് ഭാഗത്തായി കാണപ്പെടുന്ന സസ്യജാലങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ചതുപ്പ് മേഖല.

ടെക്ടോണിക് (Tectonic) : ഭൂമിയുടെ ഉള്ളിൽ രൂപം കൊള്ളുന്നതും ഭൂരൂപങ്ങൾക്ക് വ്യാപകമായ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുന്നതുമായ ശക്തികൾ/ബലങ്ങൾ.

തരം തിരിക്കപ്പെടാത്ത വനം (Unclassed Forest) : സംരക്ഷിത വനങ്ങളുടെയോ റിസർവ് വനങ്ങളുടെയോ കൂട്ടത്തിൽ പെടാത്തതും വനമായി രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതുമായ പ്രദേശം. ഓരോ സംസ്ഥാനങ്ങളിലും ഇവയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശം വ്യത്യസ്തമായിരിക്കും.